Terimler

Mebi → Satılık Mal
Semen → Pazarlık neticesinde üzerinde anlaşılan fiyat.
Kıymet → Hakiki değeri (Malın)
Misli → Pazarda eşi benzeri bulunan mal.
Kıyemi → " " " bulunmayan mal.
Vezni → Kilo ile satılan mal.
Keyli → Litre " " "
Zirai → Ölçü ile satılan mal
Adedi → Tane " " "
Meclis → İçinde akdin yapıldığı zaman.

Zimmet → Alacaklı ve Borçlu kılan vasıf.
Sıfka → Akid | Aşağıda yeşil kalemle belirtilen şartlar Münakid akdin şartlarıdır.

Taraflar

Muhayyerlik → Akdi geçerli kılıp kılmamakta taraflardan 1 veya 2'sinin serbest olması

Razı olmadığına yönelik (sözlü) herhangi bir beyan, tavır. = صَرَاحَةً

İcab ve Kabul

» İcap ve kabul yoksa akid (Batıl) geçersizdir.
Rücu Muhayyerliği → Müşteri kabul etmeden önce böyle satmaktan vazgeçebilir veya fiyat değiştirebilir. → Mevzu olarak ayrılmayı ele almışlardır.
Meclis Muhayyerliği → Hanefi ve Malikiler icab ve kabulden sonra akid tamam olur ayrılmasalar bile tek taraflı bozamazlar. Şafi Hanbeli ve İmam Yusuf ayrılmadan bozabilirler diyor. (Konu değiştirtken sonra)
↳ Delil — إِنَّ مُتَبَايِعَيْنِ بِالْخِيَارِ فِي بَيْعِهِمَا مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا — Buhari, Buyu 42, 44, 47

Şartlı Teslim → Şu olursa satacam gibi bir şart konulamaz.
Zamanlı Teslim → İcari akidlerde mecburen vardır. Ama icab ve kabul herhangi bir zamana izafe edilemez. Bu bölümde Kabul Muhayyerliği de vardır (Bakınız)

Meclisin Bitişi — Bedeni — Satılan malı teslim etmeye mani bir durumun ortaya çıkması.
— Mevzui — Satıcı veya alıcıda bir mani ortaya çıkarsa.

Meclis

Satılık Malda Olması gereken Özellikler.

- مَعْلُوم → Görme, tatma, Dokunma (Bilinecek)
- Akdin hükmünü uygulamaya müsait olması
- مَقْدُورُ التَّسْلِيم → Teslim edilme imkanı olması. Mevcud olmayan mal satılamaz. (Çıkmamış Fidan)
- مَوْجُود → Varlığı Akıl tarafından bilinen. (Bahçeyi yeşil doldurmak) X
- مُنْتَفَعٌ بِهِ → İslamca kendisinden faydalanılması helal olan mal.

Mahall

İkale → Akidden caymaktır. (Zarar yapacağını anlayarak) — 2 şartla bozulur.
1) رِضًى — Karşılıklı Rıza
2) مَوْجُود — Mahallin hala mevcud olması. (Gitik dahi olmaması)

www.blogerlar.com

Şart Muhayyerliği → (Opsiyon) 3 gün içinde teslim edebilirim. (örn)
(وَقْت) → Müddeti Malum olacak. > 3 günden fazlada olabilir. Karşılıklı anlaştıktan sonra sıkıntı yok.
(Karşılıklı Akdin süresini bilme)

Görme Muhayyerliği → Mal anlatıldı, anlatıldı, tamam dedin ama gördüğünde beğenmedin almama muhayyerliğin var.
(Kapora Yakmak)

3 Şartı var — Anlatılarak anlaşılır birşey olacak
— Feshi mümkün olacak
— Mahal akid anında bulunmayacak.

Ayıp Muhayyerliği → Akid Mahallinde, Maksudu zedeleyecek bir ayıp bulunursa. (Boynutun Kırık, Mememin kesik olması)

3 Şart — Kıymetini düşürecek büyüklükte olacak
— Teslimden sonra ve Fesh sırasında mevcudiyetini koruyacak.
— Muhayyer olan şahıs ne akidde ne de teslim sırasında kusurun farkında olmayacak.

Vasıf Muhayyerliği → Dışardan bakmakla anlaşılmayan, özelliğinin olmasına rağmen işlem yapmayan. (Göğsü olduğu halde süt vermemesi)
→ Sütü bol diye alınan ineğin sütünün az olması gibi.

Tayin Muhayyerliği → Kıymetli mallardan 2 veya 3 tanesinin ayrı ayrı fiyatları söylenerek bunlardan ya müşterinin dilediğini alması veya bayiin dilediğini vermesi şeklindeki akiddan doğan muhayyerliktir.

3 Şart — En fazla 3 eşya arasından olacak
— Fiyatları farklı olacak
— Müddet belli olacak

Not: Para tayin ile taayyün etmez
Mal " " " eder.

Muhayyerlikler → Bu sayfada bulunan son 4 muhayyerlik Mahalle bağlı muhayyerliklerdir. 1. sayfadakine ek olarak Şart muhayyerliği ise Akde bağlıdır.

Ğalat → Mahallin cins ve sıfatında hata etmektir — Elmas → Cam, Altın → Bakır çıkması gibi

Tedlis → " esas durumunu gizleyip ddüğünden başka türlü göstermektir.
— Kulağı Su fiyatı duydu
— Arabada ekmek var gibi.

www.blogerlar.com

Aldanma Muhayyerliği → Aşırı derecede pahalı veya ucuza satma satın alma
Aldanma varsa Fesh hakkı var ← %5 Ticaret eşyası %10 hayvan %20 Gayri Menkul

Nakid " → Belli bir vakte kadar semen ödenmediği takdirde bozulan akid muhayyerliğidir.

Kemmiyyet Muhayyerliği → Miktarı söylemeden "Cebinde ne varsa ver" derse bayi para da az çıkarsa bayii muhayyerdir.

Fuzulu Akdinde Muhayyerlik → Bir şahıs başkasının malını sahibinin haberi olmadan satarsa, mal sahibi muhayyerdir. (Emaneten satma veya Çocukların yaptığı alışveriş)

Mahcur Muhayyerlik → Ticaret engeli olan kişinin alışveriş yapması sonucunda vasiye verilen muhayyerliktir.

www.blogerlar.com

Kiracının Muhayyerliği → Kiracının izni olmadan ev satılamaz.

Mürtehine " → Satılmış olan malın aslında başkasının yanında rehin olması durumunda akde icazet muhayyerliği verir.

Tekessüfil Hal Muh. → Gittin çarşıda fiyatı keşfettin vazgeçebilirsin.

Keşfi Hal Muh. → Malın miktarı istenilen miktarda çıkmazsa vazgeçilebilir (Bir çukur dolusu buğday satın aldın, miktarını öğrendikten sonra muhayyerliğin vardır.

Sofka Muhayyerliği → Mebin eksik çıkması → Miktarın az çıkması (söylenen)
→ Teslimden önce Afet-i Semaviyye ile bir kısmı yok olması
→ İstihkak → Satılan malın başkasında da aitliği çıkması.

Diğer Muhayyerlikler

Hiyanet Muhayyerliği → Müşteri bayiin kendisine hiyanet ettiğinin farkına varırsa semenden aldatıldığı miktarı indirtir.

Şufa Muhayyerliği → Bir akar satıldığı zaman o akar üzerinde şüf'a hakkına sahip olan üçüncü kişi dilerse akdi fesh ettirir ve akarı satıldığı semen karşılığında kendisine alır.

Muhayyerliklerin Veraseti

> Mala bağlı olan muhayyerlikler miras kalır.
Şahsa " " " miras kalmaz.

İkrah → Korkutarak bir işi zorla yaptırmak (Rızayı engeller) > Akdi ifsad eder.
Hezl → Şakacı ve Gayri Ciddi olmak (Rıza yoktur)

Ğarar → a) Mahallin Aslında Ğarar → Ana karnındaki yavruyu satmak — (İbtal eder)
(Aldatma) → b) Evsaf ve Miktarda Ğarar → Evsaf ve Miktardaki şüphe ve ihtimaller. — (İfsad eder)

Zarar → Satılan mal ve parayı birbirine teslim ederken herhangi bir zarara sokulmamalı → Bir elbisenin bir parçasını satmak — (Fasiddir)

Cehalet → Satılan mal veya verilecek para ile ilgili bilinmezliğin fesada yol açması.
(Fasiddir) (Fazlası Batıla firer)

Musaveme → Pazarlık ederek Karı zikretmeksizin yapılan alışveriş

Muraboha → Kar ekleyerek ve bunları müşteriye söyleyerek yapılan alışveriş

Tevliye → Maliyetine satış

İsrak → Bir kısmını maliyetine, bir kısmını kâr ekleyerek satış

Vazia → Zararına satış.

Nafiz → Başkasının hakkı karışmayan akid.

www.blogerlar.com

Batt → Kesinlik kazanmış sahih akiddir.

Tekie → Bir hileye başvurarak satılmayacak bir malı zahiren satmak, dışarıya karşı gizlice satıldığı fiyatından daha değişik bir fiyat ilan etmekle yapılan alışverişdir.

Vefaen Beyi → Bunu sana satıyorum, parasını verdiğim anda yine benimdir. (Rehin) — Caizdir.

Beyi bil istiglal → "Bu malı sen satın aldıktan sonra bana kiraya vermen şartıyla sana sattım" demeyle olan beyi. (Rıza olursa Caiz)

Beyul iyne → Bayide malı veresiye alıp aynı meclisde evvelki senedan noksan bir fiyata pesin olarak bayiye geri satmaktır. (Kurşunlanmış) — (Ribo) — 500 TL'ye Altın alıp aynı yere 480'e satmak

Mekruh → Cuma vakti alışveriş

Neces → Alışverişi kızıştırmak için. Fazla farklı (Rükban) ileri sürmesi

Telekkil Celeb → Pazara mal sevketmekte olanı karşılayıp malını satın almak.

Bey'i Muzdarrî → Darda kalan kişinin malını piyasa değerinden düşük fiyata satması. Şehir dışında

Sarf Akid → Paranın parayla değiştirilmesi N+N

Mukayaza Akdi → Malın Malla " M+M (Trampa)

Mutlak → Para ile Malın " N+M

Selem → Para pesin mal veresiye

İstisna → " " " " (Ustadan) — Terzi

Riba (Faiz) — Karşılıksız fazlalık demektir.

Altın, Gümüş } Nakid (Para)

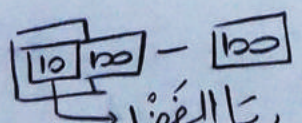

→ رِبَا الفَضْل denir

Hurma, Buğday, Arpa, Tuz } Gıda (Depolama) — اَدَّخَرَ

(Veresiye olarak mübadele olur)

Altına - Altın

Süre şartı bağlayıcıdır

O yüzden Faizdir

رِبَا النَّسِيئَة denir.

Karz — İnsanlara para cinsinden birşeyi emaneten vermek

Faizden farkı → Süre şartı yok, Olsa bile ihtiyaçtır bağlayıcı değildir. Niyet devreye girer.

Hanefiler ve Hanbeliler Cins ve Ölçü birliği olanlarda Riba illeti vardır diyorlar.

Şafi ve Malikiler ise Cins ve Nakid yahut cins ve gıda maddesini Riba illeti sayarlar.

NOTLAR

Mebiden neşet edip yine ona yapışık olan fazlalıklar. مُتَوَلِّدٌ مُتَّصِلٌ (İkale Caiz)

Arsaya ev dikmek Kumaşı alıp elbise diktirmek yani Hariçi bir ilave ile bitişik. غَيْرِ مُتَوَلِّدٌ مُتَّصِلٌ (Değişiklikler İkaleye engeldir.)

Mebiden neşet edip onda ayrı duran ilaveler. Hayvanın doğurması مُتَوَلِّدٌ مُنْفَصِلٌ (İkaleye Manidir)

Mebiden hasıl olmadığı gibi ona bitişikte olmayan fazlalıklar. غَيْرِ مُتَوَلِّدٌ مُنْفَصِلٌ

Arabanın getirdiği gelirler.

www.blogerlar.com

Aslen → İnikat şartları olan (4)
Vasfen → Sıhhat " " (4)

Sahih Akid → Aslen ve Vasfen tam olan

Fasid Akid → Aslen tam Vasfen eksik olan

Batıl Akid → Aslen ve Vasfen eksik olan

s. 95

İnikat Şartları
Taraflar
Icab - Kabul
Meclis
Mahall

Sıhhat Şartları
İkrah ve Hezl'den uzaklık
Mahlde Karar ve Zarar olmaması
" Cehalet olmaması
" Fasid Şart ve Riba olmaması